

FITXES

SALVADOR PERARNAU, HORTOLA

Capell ample, clavell al trau, un xic corbat d'observar i un xic feixuc dels espais que porta dintre, el poeta Salvador Perarnau torna de l'hort.

De quin hort torna? D'un hort on hi ha de tot: raves, cigrons, espinacs, mongeteres, ceballots, pastanagues, alls, apís, tomaqueres, escaroles i àdhuc fonolls i ortigues.

El poeta ha remogut fulles i fruit. Ulls ben oberts de caçador d'imatges, ha rabejat l'esguard en el color i en la sentor de les verdures. Després, en el repòs de llençar la mirada enlaire, aquell esguard s'ha clavat al blau com una calcomania de sorpresa a les cobertes d'un llibre. I aixecant el poeta, a poc a poc, la primera impressió d'absoluta realitat, us ha deixat definitiu un colc idealitzat, amb vibració d'amplada i amb espurneig d'astre.

Un dia, a claror naixent, i en un camí estret del meu poble, vaig oir cantar un jove net damunt d'un carro carregat fins dalt de romani. Imatge d'alba.

Salvador Perarnau, amb el seu llibre: "El Senyor Pèsol i Altres Plantes", ens portarà una imatge de migdia: camps plens de verdura; hortes ciutadanes, i un amaniament de colors i flaires amb oli de sol ros i amb sol d'astre desfet.

El poeta, quan torna de l'hort, no diu les seves observacions, ulls a terra. Lliura els ulls espais enllà... i canta.

LES SORPRESES DE CADA DIA

Vaig a la plataforma d'un tramvia. Circulen per la ciutat les primeres noves de la fugida d'en March del presidí d'Alcalá d'Henares.

Dos senyors—parlo pel vestit—, escolten la conversa i l'un pregunta a l'altre: "Saps qui és aquest March que s'ha escapat?"

L'altre no ho sap! A poc, més informat per la conversa, l'altre diu a l'un: "Sembla que es tracta d'un contrabandista."

I la seva tafaneria, desvetllada un instant, té prou informació. L'un senyor i l'altre—lo pel vestit—, s'arroncen d'espatlles indiferentment.

Gent feliç!

ALTRA SORPRESA, TRETA DE LES SORPRESES DE CADA DIA

Aquesta vegada la sorpresa me la donen dos joves, un d'ells que explica que va a la Universitat.

Viatgem a la plataforma d'un autoòmnibus de l'Hospitalet. Els joves també vesteixen de senyor, amb guants i tot.

—"Tu saps què vol dir "Oficina de desratització?" — pregunta l'un. I senyala un magatzem, aparentment buit i d'entrada fosca.

El company contesta: —"M'ho he preguntat algunes vegades. Per mi es tracta d'algun dipòsit de grans".

L'altre ni a semblant conclusió havia arribat. Com que l'entrada de l'oficina és tenebra densa, això de "desratització" li semblava faquirisme, màgia.

Es quan he comprès que coses que a mi em semblaven d'una claredat absoluta han fet cridar a alguns: hermetisme. I és quan també he comprès l'esclatant triomf de tanta mitjania, ja literària, ja política!

LITERATURA AL SERVEI DELS NOUS NACIONALISMES

Llegeixo "Horts Wersel", de Hans H. Ewers, l'autor mediocrement pornògraf de

la pre-guerra, avui autor màxim de l'hitle-risme alemany.

Horts Wersel fou un nacional-socialista qui caigué mort als carrers de Berlín a mans del comunisme. Ewers en fa un heroi nacional.

Schlageter ja fou un "reiter in deutscher nacht" (cavaller en la nit alemanya). Horts Wersel era el gonfaloner dels nous lluitadors que consideren el liberalisme com una feblesa i la llibertat de pensar com el disolvent més eficaç de les societats. Ells, com algun dels revolucionaris francesos ahir, i russos avui, volen creure que les Repúbliques no necessiten savis. En tenen prou amb Hitler, amb Horts Wersels i amb expornògrafs com Ewers, actualment passat al servei nacional alemany que el ben peixa i el ben vesteix.

Mai no ens hem lliurat en absolut a Goethe. Els alemanys que actualment porten el timó de l'Alemanya renuncien a ell per massa universal. Qualsevol Horts Wersel, aventurer i capdur els sembla millor. Però que gran ens sembla Goethe si li posem per fons una renglera d'agitadors retrògrads que ens expliquin que "no s'ha de dir al poble sinó el que li és bo", i que "la revolució dels paisans és el triomf dels obscurs damunt de la intel·ligència".

Programa mitgeval, proclamat sota un Crist de cabellera renegrada per gent de ciment armat i reixes d'ergástula.

El qui accepti dir al poble "únicament el que li és bo", dirà al poble "el que a ell convingui". El qui "vulgui el triomf de l'obscuritat damunt de la intel·ligència" és un obscur cobejós que se sent barrat el pas pels intel·ligents.

Els nacionalismes actuals han passat de la nació a l'individu. Materialisme absolut, en el pitjor sentit de la paraula.

RAMON VINYES

La fugida d'En Marc.

Don Alejandro ja fa temps que ho deia: «De la càrcel se sale, del cementerio, no».